

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Istraživanje PASOS projekta:

Povjerenje u institucije na Zapadnom Balkanu u padu

Ilustracija 1: Kliknite na sliku kako biste vidjeli interaktivnu prezentaciju koja prikazuje institucije sa najvećim povjerenjem građana na Zapadnom Balkanu, u skladu sa rezultatima ankete PASOS projekta.

Ilustracija 1: Kliknite na sliku kako biste vidjeli interaktivnu prezentaciju koja prikazuje institucije sa najmanjim povjerenjem građana na Zapadnom Balkanu, u skladu sa rezultatima ankete PASOS projekta.

Nivo povjerenja koji građani Zapadnog Balkana imaju u nacionalne i međunarodne institucije generalno je opao u 2015. godini, uz najdrastičniji pad zabilježen u Makedoniji, prema rezultatima ankete PASOS projekta otvorene uprave.

Sveukupno, anketa je pokazala da su političke stranke najgore prošle među domaćim institucijama u trećem godišnjem anketiranju u okviru projekta *Zagovaranje za otvorenu vladu*, koji finansira EU radi podsticanja transparentnosti uprave u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu, Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji.

U Makedoniji, ispitanici su identifikovali političke stranke i vladinu Kancelariju za borbu protiv korupcije kao posebno nepouzdanе. Samo 10% je izjavilo da su imali povjerenje u Državnu komisiju za sprječavanje korupcije, što je najmanji broj ljudi koji su pokazali određeni nivo povjerenja u institucije. U međuvremenu, najveći procenat ljudi je eksplicitno navelo da ne vjeruje političkim strankama. "Političke stranke i dalje ostaju predmet najmanjeg povjerenja sa 75,6% ispitanika koji se izjašnjavaju da ne vjeruju političkim strankama. Međutim, pravosudni sistem i Državna komisija takođe imaju visok nivo nepovjerenja sa procentima od 67,3% i 65,1%", rekla je Qendresa Sulejmani, analitičarka Centra za istraživanje i kreiranje politika u Skoplju, koja je nadzirala projekat anketiranja u Makedoniji. "Ovo se odnosi uglavnom na trenutnu političku krizu u zemlji", rekla je Sulejmani. "U 2015. godini opoziciona stranka je objavila mnoge primjere prisluškivanja visokih vladinih zvaničnika

PASOS ima za cilj da promoviše i štiti demokratiju, ljudska prava i vrijednosti otvorenog društva – uključujući vladavinu prava, dobru upravu, i ekonomski i socijalni razvoj - kroz podršku organizacijama civilnog društva koje individualno i zajednički podstiču javnu participaciju u pitanjima javnih politika na nivou EU, u ostalim evropskim i globalnim strukturama, i u širem okruženju Evrope i Centralne Azije.

Predsjedavajući: Andrew Cartwright **Izvršni direktor:** Vít Těrauda

PASOS je neprofitno udruženje registrovano u Češkoj Republici

Sdruženi pro podporu otevřené společnosti – PASOS, registrováno Ministerstvem vnitra ČR pod č.j. VS/1-1/58 438/04-R
sídlu: Těšnov 1699/3, 110 00 Praha 1, Czech Republic, IČ: 26 67 54 04, DIČ: CZ 26 67 54 04

koje su objelodanile kriminalne aktivnosti u koje su zvaničnici bili uključeni i politizaciju institucija, kao što su sudovi i Državna komisija za sprječavanje korupcije, između ostalih."

Povjerenje u institucije u Makedoniji je opalo u odnosu na prethodno istraživanje na tu temu. Na primjer, procenat Makedonaca koji su rekli da su imali određeni nivo povjerenja u vojsku je pao sa 71,5% u 2014. godini, kada je to bila institucija sa najviše poverenja u zemlji, na 37,5% u 2015. godini. Čak i najpouzdanija institucija u zemlji u 2015. godini, obrazovni sistem, ima povjerenje samo oko 44% Makedonaca.

Ostale države u regiji su iskusile sličan, iako manje dramatičan, pad povjerenja javnosti u ostale institucije, posebno one koje su obilježili skandali.

Na primjer, procenat Kosovara koji kažu da vjeruju Misiji za vladavinu prava Evropske unije na Kosovu (EULEX) i samoj Evropskoj uniji doživjele su oštar pad. Oko 31% Kosovara ima povjerenje u EULEX, što je pad sa 54% u sličnoj anketi u 2014. godini. Povjerenje u EU je palo sa 64% u 2014. na 53% u najnovijem istraživanju, koje je sprovedeno u jesen 2015. godine.

Istraživanje je pokazalo i sljedeće zaključke:

- Procenat građana Crne Gore koji imaju povjerenje u političke partije je pao na 25%, što je pad od devet procenata u odnosu na prethodne ankete.
- Vjerske grupe su institucije sa najviše povjerenja u Bosni i Hercegovini. Više od 62% ispitanika iskazalo je da ima određeno ili puno povjerenje u vjerske institucije. Političke partije su rangirane posljednje, s više od 77% ispitanika koji kažu da imaju malo ili nimalo povjerenja u te organizacije.
- Procenat građana Srbije koji kažu da vjeruju u predsjednika te zemlje pao je sa 54% u 2014. godini na 44% u 2015. Građani Srbije su izrazili najniži nivo povjerenja u NVO-e među šest zemalja: samo 28 posto je reklo da su imali neki nivo povjerenja u te organizacije.
- NATO i Evropska unija su i dalje institucije koje uživaju visoko povjerenje u Albaniji, daleko više nego što Albanci imaju povjerenja u svoje domaće institucije.

Šest PASOS članica koje su sprovele ankete su: [Institut za demokratiju i medijaciju](#) (Albanija), [Analitika Centar za društvena istraživanja](#) (Bosna and Hercegovina), [Riinvest Institut za istraživanje razvoja](#) (Kosovo), [Centar za istraživanje i kreiranje politika](#) (Makedonija), [Centar za demokratiju i ljudska prava CEDEM](#) (Crna Gora), [Centar za monitoring i istraživanje CeMI](#) (Crna Gora), i [Centar za euroatlantske studije](#) (Srbija).

Učesnici projekta nadgledaju uticaj vladinih aktivnosti koje se sprovode u okviru inicijative *Projekta za otvorenu upravu*. Ovaj projekat se takođe oslanja na iskustvo novih država članica EU, kritikuje privrženost i kreira planove za zagovaranje za otvorenu vladu.

OGP je multilateralna inicijativa koja ima za cilj da osigura konkretne obaveze vlade i da promoviše transparentnost, osnaživanje građana, borbu protiv korupcije i upotrebu novih tehnologija u cilju jačanja uprave. Da bi postale članice Partnerstva za otvorenu upravu, zemlje učesnice moraju prihvatiti Deklaraciju za otvorenu upravu; dostaviti nacionalni Akcioni plan razvijen uz javne konsultacije; i obavezati se za nezavisno izvještavanje o njihovom napretku.

PASOS je mreža nezavisnih think tankova u Evropi i Centralnoj Aziji. PASOS daje podršku organizacijama civilnog društva koje individualno i zajednički podstiču javnu participaciju za pitanja javnih politika na nivou EU, u ostalim evropskim i globalnim strukturama, i u širem okruženju Evrope i Centralne Azije.